CRJM – Centrul de Resurse Juridice din Moldova (old)

Apel public c?tre CEC privind necesitatea examin?rii rapoartelor financiare ale partidelor politice pentru sem. I, 2019

Gribincea Vladislav · Thursday, February 27th, 2020

Organiza?iile semnatare, membre ale Coali?iei civice pentru Alegeri Libere ?i Corecte,

atrag aten?ia asupra faptului c?, contrar prevederilor propriului Regulament privind finan?area activit??ii partidelor politice, CEC nu a verificat ?i nici nu a analizat, în termen rezonabil, con?inutul Rapoartelor privind gestiunea financiar? depuse de c?tre partidele politice la Comisie, pentru semestrul I al anului 2019,

subliniaz? c? este pentru prima dat? când rapoartele semestriale nu sunt examinate în termen rezonabil de c?tre CEC pe con?inutul raport?rii, ci doar din perspectiva depunerii,

eviden?iaz? c? prin aceast? atitudine, autoritatea electoral? a „amnistiat" deja eventualele înc?lc?ri ale legisla?iei contraven?ionale ?i continu? „amnistierea" eventualelor abateri admise de partidele politice cu privire la utilizarea fondurilor nedeclarate sau neconforme acumulate contrar prevederilor legale în primul semestru a anului 2019.

Atragem aten?ia c? potrivit art. 29 din Legea privind partidele politice, semestrial, pân? la data de 15 a ultimei luni a perioadei de raportare, ?i anual, pân? în data de 31 martie, partidele politice vor prezenta la CEC rapoarte privind gestiunea financiar? a acestora. În continuare, pct. 70 a Regulamentului CEC privind finan?area partidelor politice stabile?te c? Rapoartele privind gestiunea financiar? sunt ***verificate ?i analizate*** de c?tre Comisie, care adopt? o hot?râre în acest sens.

La data de 9 august 2019 autoritatea electoral? în ?edin?a sa a aprobat Hot?rârea nr. 2559 din 09.08.2019 cu privire la *prezentarea* rapoartelor privind gestiunea financiar? a partidelor politice pentru primul semestru al anului 2019. Prin aceast? hot?râre, CEC a analizat cantitativ gradul de prezentare a rapoartelor pentru semestrul I al anului 2019 de c?tre cele 46 partide înregistrate în Republica Moldova, constatând c?: 32 de partide politice au prezentat rapoartele în termenul stabilit, ; 10 partide politice – cu dep??irea termenului,; iar patru partide nu le-au prezentat deloc. De asemenea, s-a hot?rât în temeiul art. 48^{1} alin. (3) din Codul contraven?ional, ca pre?edintele CEC s? citeze persoanele cu func?ie de r?spundere din cadrul partidelor ce nu au prezentat rapoarte, urmând s? fie întocmite procesele-verbale de contraven?ie.

Subliniem c? *verificarea ?i analiza* propriu zis? a con?inutului rapoartelor depuse, conform cerin?elor normei legale, nu s-a realizat. Totu?i, subiectul respectiv a fost prezent în ordinea de zi a ?edin?ei CEC din 30 august 2019, âns? membrii CEC au aprobat amânarea examin?rii rapoartelor privind gestiunea financiar? a partidelor politice pentru semestrul întâi al anului 2019, ?i revenirea la acest subiect dup? alegerile locale generale din 20

octombrie 2019.

La momentul public?rii prezentului Apel (27.02.2020), Hot?rârea cu privire la examinarea rapoartelor privind gestiunea financiar? a partidelor politice pentru primul semestru al anului 2019 r?mâne a fi neaprobat?. Mai grav, CEC a anun?at Asocia?ia Promo-LEX c? rapoartele privind gestiunea financiar? a partidelor pentru semestrul I 2019 vor fi verificate ?i analizate împreun? cu rapoartele anuale pentru anul 2019, care urmeaz? a fi depuse pân? în data de 31 martie 2020. Hot?rârea cu privire la rapoartele privind gestiunea financiar? a partidelor politice pentru anul 2019 ar putea fi aprobat?, reie?ind din practica Comisiei, la un interval de circa 2 luni dup? 31 martie.

Subliniem c? este pentru prima dat?, din momentul aprob?rii de c?tre CEC a hot?rârilor cu privire la rapoartele semestriale privind gestiunea financiar? a partidelor politice (începând cu 2016)[1], când autoritatea electoral? nu se pronun?? asupra con?inutului rapoartelor semestriale privind gestiunea financiar? depuse de partidele politice.

Retrospectiv, la 18.08.2016 CEC a aprobat Hot?rârea nr 111 cu privire la rapoartele privind gestiunea financiar? a partidelor politice pentru primul semestru al anului 2016 în care Comisia s-a expus atât pe subiectul prezent?rii, cât ?i pe con?inutul rapoartelor depuse. Ulterior, la data de 19.09.2017 CEC a aprobat Hot?rârea nr. 1118 cu privire la rapoartele privind gestiunea financiar? a partidelor politice pentru primul semestru al anului 2017, care, la fel, includea analiza rapoartelor, atât sub aspectul respect?rii termenului de prezentare, cât ?i sub aspectul plenitudinii informa?iei reflectate. În ceea ce prive?te analiza rapoartelor pentru semestrul întâi al anului 2018, CEC a urmat calea aprob?rii a dou? hot?râri distincte: nr. 1792 din 21.08.2018 cu privire la *prezentarea rapoartelor* privind gestiunea financiar? a partidelor politice ?i nr. 1845 din 23.10.2018 cu privire la *examinarea rapoartelor* privind gestiunea financiar?.

Aparent, rapoartele depuse pentru semestrul I al anului 2019, urmau s? fie analizate, dup? exemplul anului 2018, în dou? hot?râri separate: privind prezentarea ?i privind examinarea con?inutului rapoartelor urmare a verific?rii acestora de c?tre CEC. Îns? dac? Hot?rârea privind prezentarea rapoartelor pentru semestrul întâi a fost aprobat? la 9 august 2019, atunci hot?rârea privind examinarea con?inutului rapoartelor, ca urmare a verific?rii acestora de c?tre CEC nu este aprobat? nici pân? în prezent.

Eviden?iem gravitatea tergivers?rii examin?rii rapoartelor pentru semestrul întâi al anului 2019, îndeosebi, pe motivul scurgerii termenului de prescrip?ie de atragere la r?spundere contraven?ional? pentru eventuale cazuri sau situa?ii de utilizare a fondurilor nedeclarate sau colectate neconform prevederilor legale stabilite.

Amintim, art. 30 alin. (2) din Codul contraven?ional stabile?te c? termenul general de prescrip?ie a r?spunderii contraven?ionale este de un an. Respectiv, eventualele contraven?ii s?vâr?ite de partidele politice în perioada de raportare, semestrul întâi al anului 2019, privind utilizarea fondurilor nedeclarate, neconforme sau venite din str?in?tate pentru finan?area partidelor politice, care legal ar trebui s? fie sesizate de CEC în cadrul analizei rapoartelor, ?i care cad sub inciden?a prevederilor art. 48 din Codul contraven?ional, în condi?iile scurgerii termenului de prescrip?ie ar presupune ”prezum?ia iert?rii/uit?rii contraven?iei”. Mai grav, aceste fapte pot încuraja sentimentul de impunitate pentru astfel de abateri, favorizând comportamentul deviant al anumitor partide politice. În plus, prin atitudinea sa CEC ar putea rata anumite venituri la bugetul de stat în condi?iile în care mijloacele b?ne?ti nedeclarate sau neconform utilizate de partidele politice se confisc? ?i se fac venit la bugetul de stat (art. 48 din Codul contraven?ional).

În context, organiza?iile semnatare consider? c? prin aceast? atitudine deliberat?, autoritatea electoral? a „amnistiat” deja eventualele înc?lc?ri admise în perioada 01.01.2019 – 27.02.2019 (data public?rii prezentului Apel (27.02.2020), dar si continu? „amnistierea” eventualelor înc?lc?ri legate de utilizarea fondurilor nedeclarate sau neconforme pentru finan?area partidelor politice pân? la data ini?ierii eventualelor procese contraven?ionale. Reiter?m, ultimele pot fi ini?iate doar urmare a aprob?rii hot?rârii CEC în baza c?reia sunt verificate ?i analizate

pe con?inut rapoartele financiare ale partidelor.

Subliniem c? rapoartele de monitorizare civic? a finan??rii partidelor politice, inclusiv pentru semestrul întâi 2019[2], scot în eviden?? mai multe aspecte problematice în raportarea financiar? a partidelor politice, ca de exemplu: colectarea dona?iilor în numerar f?r? utilizarea de c?tre partidele politice a ma?inilor de cas? ?i control, situa?ii dubioase în privin?a cheltuielilor raportate pentru sediile luate în loca?iune, când sunt indicate sedii, dar nu sunt specificate cheltuieli, temeiuri rezonabile de verificare a situa?iilor în care partidele î?i achit? lunar angaja?ii cu salarii sub nivelul cuantumului salariului minim garantat în 2019, sau situa?ii în care acestea având persoane încadrate, âns? nu au raportat cheltuieli de personal etc. Trebuie s? amintim în context ?i de rezultatele numeroaselor investiga?ii jurnalistice, care au scos în prim-plan situa?ii problematice ce ?in de mecanismele de colectare a fondurilor de partid, care pot fi analizate inclusiv din perspectiva colect?rii de fonduri nedeclarate sau neconforme[3].

În plus, reiter?m constatarea anterioar? formulat? de Asocia?ia Promo-LEX, potrivit c?reia nici pentru anul 2019, similar experien?ei de monitorizare pentru 2016, 2017 ?i 2018, CEC nu a solicitat partidelor s? prezinte rapoartele financiare privind veniturile ?i cheltuielile lor pentru al doilea semestru. Subliniem c?, potrivit art. 29 alin. (1) din Legea privind partidele politice ”semestrial, pân? la data de 15 a ultimei luni a perioadei de raportare”. În continuare de c?tre CEC sunt solicitate doar dou? rapoarte – pentru semestrul I ?i unul anual, fapt ce ”scurteaz? de facto termenul în care poate fi sanc?ionat partidul”[4] în cazul admiterii eventualelor abateri de la legisla?ia contraven?ional?, în spe?? art.48 ?i 48^1 Cod Contraven?ional.

În baza celor expuse, precum ?i reie?ind din experien?a organiza?iilor semnatare pe segmentul de monitorizare a finan??rii partidelor politice, recomand?m Comisiei Electorale Centrale:

- *Aprobarea de urgen?? a hot?rârii CEC cu privire la examinarea rapoartelor privind gestiunea financiar? a partidelor politice pentru semestrul I al anului 2019, prin analiza comprehensiv? a rapoartelor ?i surselor de finan?are, precum ?i conformit??ii acestora cu cadrul normativ existent.*
- *Sesizarea, la necesitate, a organelor competente privind pornirea procesului contraven?ional pentru înc?lcarea prevederilor art. 48 ?i 48^1 din Codul contraven?ional.*
- *Completarea pct. 70 din Regulamentul CEC privind finan?area partidelor politice cu prevederi ce ar impune limite temporale rezonabile pentru verificarea ?i analiza de c?tre Comisie a rapoartelor depuse de partide, care nu ar dep??i termenul de ”pân? la trei luni”.*
- *Interpelarea Serviciului Fiscal de Stat ?i a partidelor politice, privitor la utilizarea de c?tre partidele politice a echipamentelor de cas? ?i control, num?rul acestora în posesia fiec?rui partid ?i modalitatea de utilizare în privin?a colect?rii veniturilor (dona?ii, cotiza?ii, venituri ob?inute din activitatea economic?) a partidelor politice. Publicarea informa?iei de interes public recep?ionate.*

[1] Lege nr. 36 din 09.04.2015 pentru modificarea ?i completarea unor acte legislative. În: Monitorul Oficial nr. 93 din 14.04.2015.

[2] Raport. Finan?area partidelor politice în Republica Moldova. Semestrul I, 2019. p.21-34. https://promolex.md/wp-content/uploads/2019/08/Raport_Finante_Partide_sem.I_-2019.pdf

[3] De exemplu, investiga?iile jurnalistice ale echipei rise.md: Donatorii partidelor (I): ”Am donat ?i Dumnezeu cu dân?ii”. https://www.rise.md/articol/donatorii-partidelor-i-am-donat-si-dumnezeu-cu-dansii/; Donatorii partidelor (II): ”Sunt permanent monitorizat” https://www.rise.md/articol/donatorii-partidelor-ii-sunt-permanent-monitorizat/; Donatorii partidelor (III): interese pecuniare. https://www.rise.md/articol/donatorii-partidelor-iii-interese-pecuniare/

[4] Raport. Finan?area partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anului 2018. p.22 23. https://promolex.md/wp-content/uploads/2019/06/raport_finantarea_partidelor_2019_RO_web.pdf

Apelul este disponibil aici:

Apel public c?tre CEC privind necesitatea examin?rii rapoartelor financiare ale partidelor politice pentru sem. I, 2019 from **Legal Resources Centre from Moldova/Centrul de Resurse Juridice din Moldova**

This entry was posted on Thursday, February 27th, 2020 at 5:31 pm and is filed under Nout??i
You can follow any responses to this entry through the Comments (RSS) feed. Both comments and pings are currently closed.